

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอลองหลวง จังหวัดพทุมธานี เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือและความพยายามในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในสายตาของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายคาดว่าจะได้รับจากศูนย์ฯ ทศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ความสามารถเข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาการจัดตั้งศูนย์ฯ และระดับการเปิดรับสื่อกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนของกลุ่มเป้าหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) คัดเลือกจำนวนครึ่งหนึ่งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอลองหลวง จังหวัดพทุมธานี ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซอยประทานพร วัดเกิดการอุดม และวัดหัตถสารเกษตร เขตอำเภอลองหนึ่ง คลองสาม และคลองห้า ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำนวน ๑๑๓ คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบง่ายเป็นร้อยละ ๓๐ ตามสัดส่วนของประชากร ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ส่งและไม่ส่งบุตรหลานเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตัวอย่างการวิจัยได้แก่ บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กเล็ก (อายุ ๓-๖ ปี) บุคคลใดบุคคลหนึ่งครอบครัวละ ๑ คน เฉพาะผู้ที่อยู่อาศัยในเขตบริการของศูนย์ฯ ทั้ง ๓ แห่ง ที่ได้รับเลือกตั้งมาแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งเป็น ๔ ส่วน ซึ่งได้รับการปรับปรุงและวัดความเชื่อมั่นโดยทดลองใช้กับประชาชนจำนวน ๑๐ คนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในเขตบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดกลาง ตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดพทุมธานี

แบบสอบถามส่วนที่ ๑ ส่วนที่ ๖ และส่วนที่ ๘ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างการยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ และคำถามเฉพาะกลุ่มที่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ

แบบสอบถามส่วนที่ ๒ ถึง ๗ เป็นคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการยอมรับเพื่อการทดสอบสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ

แบบสอบถามส่วนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๓ ระดับ จำนวน ๓ ข้อ

แบบสอบถามส่วนที่ ๓ ถึงส่วนที่ ๕ และส่วนที่ ๗ เป็นคำถามเกี่ยวกับความพยายามในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายคาดว่าจะได้รับ ความสามารถเข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาศูนย์ฯ และทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยกำหนดคำถามเป็น ศูนย์-หนึ่ง (Zero-One Method) มีจำนวน ๑๓, ๖, ๑๔ และ ๑๔ ข้อ ตามลำดับ

แบบสอบถามส่วนที่ ๖ เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมายเพื่อทราบข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์ฯ และข่าวสารทั่วไปมีจำนวน ๓ ข้อ

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๕ และส่วนที่ ๗ ที่คำนวณได้ r_{tt} มีค่า .๘๗, .๘๗, .๘๖, .๗๓ และ .๗๗ ตามลำดับซึ่งจัดอยู่ในช่วงที่ข้อมูลมีความ เชื่อถือได้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ใช้ได้จริงของตัวอย่างจำนวน ๑๐๘ คน หรือร้อยละ ๘๕.๕ ของตัวอย่างที่ได้รับเลือกในการวิจัย ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้ร้อยละและค่าเฉลี่ยอธิบายข้อมูลทั่วไปและการยอมรับฯ ของตัวอย่างรวมถึงความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มที่ยอมรับฯด้วย โดยนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง ส่วนการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๑ ถึง ๔ และที่ ๖ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละปัจจัยได้แก่ ความน่าเชื่อถือและความพยายามในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายคาดว่าจะได้รับความสามารถเข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาศูนย์ฯ และทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ สถิติที่ใช้คือ t-test และ

Pearson Product - Moment Correlation Coefficient (r) การทดสอบสมมติฐาน การวิจัยที่ ๕ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมายกับการยอมรับฯ ใช้การทดสอบค่า (Chi - square test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ที่ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ได้แก่ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ ๒ เป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

รายละเอียดพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ ๓๐ ถึง ๓๙ ปี ประกอบอาชีพทำนา และจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงปีที่ ๔ มีผู้มีส่วนร่วมการประชุมจัดตั้งศูนย์ฯ และมีการเดินทางออกนอกท้องถิ่น เขตอำเภอลองหลวง จังหวัด ปทุมธานี (ในรอบ ๓ เดือนที่ผ่านมาจนถึงเวลาการเก็บข้อมูล) ร้อยละ ๓๗ และ ๗๕ ตามลำดับ ตัวอย่างร้อยละ ๕๖ รู้จักพัฒนากรท้องถิ่นตน ซึ่งได้แก่ พัฒนาการตำบลและพัฒนาการอำเภอในจำนวน นี้ร้อยละ ๓๒ มีส่วนร่วมประชุมตั้งศูนย์ฯด้วย และร้อยละ ๔๕ เชื่อตามคำแนะนำของพัฒนากรเกือบ ทั้งหมด ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าบำรุงการศึกษาของศูนย์ฯ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๔๑ เห็นว่า เหมาะสมดีแล้ว

ตัวอย่างการวิจัยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม มีจำนวนเท่า ๆ กัน โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่ยอมรับและไม่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ที่ตัดสินใจยอมรับการจัดตั้งศูนย์ในกลุ่มยอมรับฯ ส่วนใหญ่ ได้แก่ บิดา รองลงมาคือ มารดา และการตัดสินใจร่วมกันของบิดามารดา ตามลำดับ กลุ่มยอมรับฯ มีผู้ที่รู้จักพัฒนากรท้องถิ่นตนร้อยละ ๔๒ ในจำนวนนี้ร้อยละ ๕๒ มีส่วนร่วมในการประชุมจัดตั้งศูนย์ฯ และร้อยละ ๔๑ เชื่อคำแนะนำเกือบทั้งหมดของพัฒนากร กลุ่มยอมรับฯ ร้อยละ ๔๔ ที่ไม่ได้ไป ร่วมการประชุมศูนย์ฯ ทุกครั้งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะ "ไม่ว่าง" และในจำนวนนี้

ร้อยละ ๑๓ ให้เหตุผลว่า "ไม่ทราบว่ามีการประชุม" สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับความบ่อยครั้งของการจัดประชุมกลุ่มยอมรับฯ ร้อยละ ๓๙ ไม่เห็นด้วยกับการจัดประชุมทุกเดือน ๆ ละครั้ง เพราะเห็นว่าบ่อยเกินไป อาจไม่มีเวลาว่างไปร่วมการประชุมได้ ส่วนกลุ่มที่ไม่ยอมรับฯ นั้น มีผู้ที่รู้จักพัฒนากรท้องถิ่นคน แต่ไม่ร่วมประชุมจัดตั้งศูนย์ฯ เพียงร้อยละ ๑๓ ร้อยละ ๘๕ ให้เหตุผลการไม่ส่งบุตรหลานเข้าศูนย์ฯ ว่าเป็นเพราะ การเดินทางไปและกลับจากศูนย์ฯ ไม่สะดวก ไม่ปลอดภัยต่อเด็ก และเห็นว่าเด็กอายุตั้งแต่ ๐ ถึง ๓ ปี ยังเล็กเกินไป ควรเลี้ยงดูเองที่บ้าน ร้อยละ ๑๓ ใช้บริการอนุบาลเอกชน ร้อยละ ๘ มีผู้ดูแลที่บ้านแล้ว และเพียงร้อยละ ๕ เท่านั้นที่ให้เหตุผลการไม่ยอมรับฯ ว่าเป็นเพราะไม่มีเงินค่าบำรุงการศึกษาศูนย์ฯ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะทั่วไประหว่างตัวอย่างทั้ง ๒ กลุ่ม ปรากฏว่ากลุ่มยอมรับฯ มีผู้ที่รู้จักพัฒนากรท้องถิ่นคน ผู้ที่ไปร่วมประชุมจัดตั้งศูนย์ฯ และมีการเดินทางออกนอกท้องถิ่นฯ เป็นอัตรา ร้อยละสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ พัฒนา เด็ก เล็ก

๒. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยทั้ง ๖ ประการ เรียงตามลำดับดังต่อไปนี้ คือ

๑. ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ความเชื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในระดับต่าง ๆ ไม่มีผลทำให้อัตราการยอมรับฯ เปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามหรือคล้อยตามกันเสมอได้

๒. ความพยายามในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ความพยายามในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมระดับใด ๆ ในสายตาของกลุ่มเป้าหมายจะไม่มีผลทำให้อัตราการยอมรับฯ เปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามหรือคล้อยตามกันเสมอได้

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายคาดว่าจะได้รับกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ถ้าประชาชนคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากศูนย์ฯ มาก อัตราการยอมรับฯ จะมากขึ้นด้วย

๔. ความสามารถเข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ในการพัฒนาศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ถ้ากลุ่มเป้าหมายมีความสามารถเข้าใจบทบาทของตนเองและผู้อื่นระดับสูง อัตราการยอมรับฯ จะสูงขึ้นด้วย

๕. ระดับการเปิดรับสื่อของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน มีความสัมพันธ์กัน เฉพาะกรณีการ เปิดรับสื่อ เพื่อทราบข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์ฯ กล่าวคือ ถ้ามีการเปิดรับสื่อเพื่อทราบข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์ฯ ระดับสูง อัตราการยอมรับฯ จะสูงด้วย

๖.ทัศนคติของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ถ้ากลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติที่ดีต่อศูนย์ฯ ในระดับสูง อัตราการยอมรับฯ จะสูงด้วย

การอภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้คือ

๑. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากสรุปผลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ ๕๖ เท่านั้น ที่รู้จักพัฒนากรท้องถิ่นตน ซึ่งได้แก่พัฒนากรตำบลและพัฒนากรอำเภอ ในจำนวนนี้เพียงร้อยละ ๓๒ มีส่วนร่วมในการประชุมจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงอาจกล่าวได้ว่า การประชุมจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่ผ่านมาแล้วนั้น ในกลุ่มเป้าหมายมีผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวเป็นอัตราต่ำ เมื่อพิจารณาเฉพาะกรณีกลุ่มเป้าหมายมีผู้ที่รู้จักพัฒนากรท้องถิ่นของตนเท่านั้น แสดงว่าการประชาสัมพันธ์ทั้งด้านการดำเนินงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ การไม่รู้จักพัฒนากรท้องถิ่นของตน อาจยังผลให้มีส่วนร่วมน้อยในกิจกรรมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะ เป็นอุปสรรคประการหนึ่งต่อการทำงานด้านพัฒนาของพัฒนากร โดยเฉพาะการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กและการยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เหตุผลข้อนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ว่า กลุ่มเป้าหมายยังมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมากก็ยิ่งมีส่วนร่วมกิจกรรมมากด้วย^๑ ดังนั้น การเพิ่มการประชาสัมพันธ์งานพัฒนาชุมชนและการขยายแนวการสร้างความสัมพันธ์อันที่แน่นแฟ้นกับความไว้วางใจอันดีระหว่างพัฒนากรกับประชาชนในเขตบริการซึ่งเป็นหลักการเข้าถึงประชาชนของพัฒนากร^๒ ดังกล่าวแล้วในบทที่ ๒ (หน้า ๒๓) อาจสามารถจัดหรือลดอุปสรรคดังกล่าวได้

ผลการเปรียบเทียบลักษณะทั่วไประหว่างตัวอย่าง ๒ กลุ่ม ในเรื่องการรู้จักพัฒนากรท้องถิ่นของตน การมีส่วนร่วมการประชุมจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการเดินทางออกนอกท้องถิ่น โดยกลุ่มที่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผู้กระทำการดังกล่าวเป็นอัตราร้อยละสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ว่า ผู้รับเร็วมีส่วนร่วมกิจกรรมมีการเดินทางออกนอกท้องถิ่นและติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมากกว่าผู้รับช้า^๓

การที่กลุ่มตัวอย่างมีผู้เดินทางออกนอกท้องถิ่น (ในรอบ ๓ เดือนที่ผ่านมา) เป็นจำนวนมากถึงร้อยละ ๗๕ นั้น อาจเนื่องจากเหตุผล ๒ ประการ ได้แก่ การคมนาคม และการประกอบอาชีพ กล่าวคือ เขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ตั้งอยู่บนถนนพหลโยธิน ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๔๐ กม. เท่านั้น การคมนาคมเส้นทางหลักค่อนข้างสะดวกและรวดเร็ว ประกอบกับการประกอบอาชีพทำนาและกรรมกรซึ่งต้องมีการเดินทางออกนอกท้องถิ่น เพื่อซื้อปุ๋ยหรืออุปกรณ์การทำนาต่าง ๆ ที่ทันสมัย และการไปเที่ยวพักผ่อนในวันหยุดรวมถึงการไปเยี่ยมญาติด้วย อัตราร้อยละของผู้ที่มีกิจกรรมดังกล่าวจึงได้มีระดับสูง

^๑ Rogers and Shoemaker, Communication of Innovation : A Cross Cultural Approach, p. 241.

^๒ สุเทพ เขาวลิต, หลักการพัฒนาชุมชน, หน้า ๑๒๕, ๑๒๘.

^๓ Ibid., pp. 188-189.

จากการที่กลุ่มยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร้อยละ ๕๙ ไม่ได้ไปร่วมการประชุมของศูนย์ทุกครั้งโดยให้เหตุผลว่า "ไม่ว่าง" และ "ไม่ทราบว่ามีการประชุม" นั้น แสดงว่าอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานและการให้ข่าวสารการประชุมแก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นควรมีการทบทวนระบบการให้ข่าวสารแก่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ การนัดล่วงหน้าในที่ประชุมศูนย์ การแพร่ข่าวสารทางผู้นำ-ความคิด เฉพาะกลุ่ม เป็นต้น และกลวิธีการจัดประชุม เช่น การจัดประชุม เฉพาะผู้ที่มีเวลาว่างตรงกัน แบ่ง เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ตามวันและ เวลาที่เห็นพ้องต้องกัน เป็นต้น อาจจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้

การที่กลุ่มไม่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ ๔๑ ให้เหตุผลการไม่ส่งบุตรหลานเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่าเป็น เพราะ เด็กอายุ ๐-๓ ปี ยังเล็กเกินไปควรเลี้ยงดูเองที่บ้าน และการเดินทางไปและกลับจากศูนย์ไม่สะดวก ไม่ปลอดภัยต่อเด็ก แสดงว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็ก คำนึงถึงความปลอดภัยในการเดินทางของเด็ก แต่ยังไม่เห็นความสำคัญของศูนย์ คือ ยังขาดความเข้าใจหลักการเลี้ยงดูเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก^๑ ซึ่งเน้นด้านการเตรียมเด็กให้มีความพร้อมเข้าสู่วัยเรียนต่อไป ดังนั้น พัฒนาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ดูแลเด็ก (ผดค.) คณะกรรมการพัฒนาเด็กเล็ก (กพค.) เป็นต้น ควรจะได้พิจารณาเพิ่มช่องทางและความถี่ของการให้ข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และความจำเป็นในการเตรียมเด็กให้มีความพร้อมเข้าสู่วัยเรียนแก่กลุ่มที่ไม่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนี้ด้วย รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสารทั่วไปเกี่ยวกับศูนย์ฯ โดยหน่วยงาน ทั้งที่รับผิดชอบโดยตรงและที่เกี่ยวข้องกัน ให้ประชาชนทั่ว ๆ ไปได้ทราบด้วย นอกจากนี้ การที่กลุ่มไม่ยอมรับเพียงร้อยละ ๔ ให้เหตุผลการไม่ส่งบุตรหลานเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่าเป็น เพราะ ไม่มีเงินค่าบำรุงการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๔๑ เห็นว่า ระดับค่าบำรุงการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเหมาะสมดีแล้วนั้น แสดงว่าในที่นี้ เศรษฐกิจไม่ใช่สาเหตุสำคัญของการไม่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และไม่ใช่อุปสรรคสำคัญต่อการเื้ออำนวยการเข้ารับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเรียนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเด็ก ซึ่งไม่สอดคล้องกับปัญหาความยากจนที่เป็นอุปสรรคต่อความเพียงพอของสิ่งที่เื้ออำนวยการให้เด็กมีความพร้อมฯ ดังได้กล่าวแล้วในบทที่ ๑ (หน้า ๑)

^๑ รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ข. หน้า ๑๑๓-๑๑๖.

๒. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การอภิปรายผลแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ตามผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย คือ

๒.๑ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๑ และ ๒

๒.๒ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๓ ถึง ๖

รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

๒.๑ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๑ และ ๒

สมมติฐานที่ ๑ ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน

สมมติฐานที่ ๒ ความพยายามในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๑ และ ๒ ปรากฏว่า ความน่าเชื่อถือและความพยายามในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในสายตาของกลุ่มเป้าหมายกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กัน ไม่สอดคล้องกับแนวการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมซึ่งกล่าวไว้ในบทที่ ๒ (หน้า ๑๔-๒๒) โดยโรเจอร์กับชเวนนิ่ง^๑ และโฮฟแลนด์ เจนิสกับเคลลี^๒ ที่ว่า ความสำเร็จของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับความน่าเชื่อถือในสายตาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กันในทางคล้อยตามกัน และแนวโน้มที่ผู้รับสารแต่ละคนจะยอมรับข้อเสนอแนะหรือแนวคิดของผู้ส่งสารหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติประการหนึ่งของผู้ส่งสารที่เรียกว่า "ความน่าเชื่อถือ"

^๑ Rogers and Shoemaker, Communication of Innovation : A Cross Cultural Approach, pp. 244-245.

^๒ Hovland, Janis, and Kelley, Communication and Persuasion, p.21.

ลาปีแอร์^๑ (La Piere) ศึกษาทางด้านจิตวิทยาสังคมเกี่ยวกับความ
สอดคล้องของการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติและพฤติกรรม โดยถามความคิดเห็นเจ้าของโรงแรมและ
ผู้บริหารงานโรงแรมในประเทศอเมริกา จำนวนหนึ่งว่า ยินดีต้อนรับ ผู้ใช้บริการที่เป็นชาวจีนหรือไม่
คำตอบที่ได้รับส่วนใหญ่คือ "ไม่ยินดี" แต่เมื่อลาปีแอร์ พร้อมด้วยชาวจีนไปแสดงความประสงค์ต้องการ
ใช้บริการปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวให้การต้อนรับด้วยดี แสดงให้เห็นว่าทัศนคติและพฤติกรรมอาจ
ไม่คล้อยตามกันเสมอไป

เฟสทินเจอร์^๒ (Festinger) ได้สรุปผลการศึกษาภาคสนามจำนวน ๓ ครั้ง
เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อนวัตกรรมของกลุ่มบุคคลว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติไม่มีผลต่อ
การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม

จากการศึกษาของลาปีแอร์และเฟสทินเจอร์ ดังกล่าว สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลง
ของทัศนคติและพฤติกรรมอาจไม่คล้อยตามกันเสมอไป ดังนั้นการพิจารณาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือและ
ความพยายามของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในสายตาของกลุ่มเป้าหมายกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก ในการวิจัยครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า ทัศนคติความน่าเชื่อถือและความพยายามในการปฏิบัติงาน
ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในระดับใด ๆ ไม่มีผลต่อการยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กของกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาได้จากความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยและค่าความสัมพันธ์ของ
คะแนนของปัจจัยทั้งสอง เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ไม่ยอมรับและยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนา เด็ก เล็ก
ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ^๓ จึงอาจสรุปได้ว่า ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ว่าความน่าเชื่อถือ
และความพยายามในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนา เด็ก เล็ก

^๑ Rogers and Shoemaker, Communication of Innovation: A Cross Cultural Approach, p. 111.

^๒ Ibid.

^๓ รายละเอียดปรากฏในบทที่ ๔ ตารางที่ ๑๓ และ ๑๔ หน้า ๕๑-๕๒, และภาคผนวก ก.
หน้า ๘๔-๘๕.

ไม่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เนื่องมาจากทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยความน่าเชื่อถือและความพยายามของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่คล้อยตามกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของลาปีแอร์และเฟสทินเจอร์ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

การที่ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความน่าเชื่อถือและความพยายามในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนดังกล่าวแล้ว เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในกรณีการรู้จักพัฒนากรท้องถิ่นตนกับการมีส่วนร่วมการประชุมจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่า กิจกรรมทั้งสองมีความสัมพันธ์กันดังกล่าวแล้ว (หน้า ๖๕) แสดงว่า การมีส่วนร่วมกิจกรรมเป็นขั้นตอนหนึ่งของการแสวงหาข่าวสารนุกรม เพื่อประกอบการตัดสินใจของบุคคลในการยอมรับนุกรมหรือไม่ กล่าวคือ การที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมประชุมกลุ่มในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่อาจสรุปได้ทันทีว่า บุคคลเหล่านั้นยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือยอมรับนุกรมแล้ว เพราะการยอมรับนุกรมหมายถึงการตัดสินใจที่จะนำนุกรมหรือของใหม่ไปใช้อย่างเต็มที่โดยคิดว่านุกรมนั้น เป็นวิธีทางที่ดี มีประโยชน์มากกว่าของเดิมที่มีอยู่ ในที่นี้คือ การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายส่งบุตรหลานอายุ ๓-๖ ปี เข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั่นเอง นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าอาจมีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าวได้ ซึ่งจากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยประการอื่น ๆ ปรากฏว่าปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายคาดว่าจะได้รับความสามารถเข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับการเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมายเพื่อทราบข่าวสารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และทัศนคติที่ดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกลุ่มเป้าหมาย รายละเอียดจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

อย่างไรก็ดี แม้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความน่าเชื่อถือและความพยายามของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่จากการสังเกตและสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรแสดงตนเป็นผู้มีความน่าเชื่อถือในกิจกรรมพัฒนาใด ๆ ที่กระทำร่วมกับประชาชน

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ ๔ ตารางที่ ๔ (หน้า ๔๕) ปรากฏว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมประชุมในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ ๗๐ เป็นกลุ่มที่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ และส่วนใหญ่ของกลุ่มที่ไม่ยอมรับ (ร้อยละ ๗๔) ไม่มีส่วนร่วมกิจกรรมดังกล่าว แสดงว่าวิธีการประชุมกลุ่มเป็นวิธีการที่จะช่วยให้เกิดการยอมรับได้มากขึ้นวิธีหนึ่ง ซึ่งตรงกับแนวความคิดของซาวิลล์^๑ (A.H. Savile) ตั้งได้กล่าวไว้ในบทที่ ๒ (หน้า ๒๕) และอาจกล่าวได้ว่า การประชุมกลุ่มเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมใด ๆ ซึ่งควรได้รับการพิจารณาร่วมด้วยในการศึกษาแนวเดียวกันนี้ในครั้งต่อไป

๒.๒ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๓ ถึงที่ ๖

สมมติฐานที่ ๓ ประโยชน์ที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายคาดว่าจะได้รับ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน

สมมติฐานที่ ๔ ความสามารถเข้าใจบทบาทของตนเองและผู้อื่นของบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ

สมมติฐานที่ ๕ ระดับการเปิดรับสื่อของประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน

สมมติฐานที่ ๖ ทักษะคิดของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๓ ถึงที่ ๖ ซึ่งปรากฏว่า ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ประโยชน์ที่ประชาชนคาดว่าจะได้รับ ความสามารถเข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นของกลุ่มเป้าหมาย ระดับการเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกรณีเพื่อทราบข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และทักษะคิดของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ กับกรยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสัมพันธ์กันนั้น สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการยอมรับนวัตกรรมดังกล่าวไว้ในบทที่ ๒ (หน้า ๒๕ - ๒๘)

^๑A.H. Savile, Extension-in Rural Communities, pp. 56-57.

ดังนั้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่ ประโยชน์ที่บุคคลคาดว่าจะได้รับ ความสามารถ เข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นของบุคคล ระดับการเปิดรับสื่อเพื่อทราบข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมใด ๆ และทัศนคติที่ดีต่อนวัตกรรมของบุคคล จึงควรได้รับการพิจารณาประกอบการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนแห่งอื่น ๆ ต่อไป และใช้ในการปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอยู่แล้ว โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตการวิจัยอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการยอมรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพิ่มความนิยมใช้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ศูนย์ฯ สามารถดำเนินงานต่อไปได้ด้วยดี และมีการพัฒนาการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นด้วยได้ กล่าวคือ การดำเนินงานเพื่อจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่นั้น พัฒนาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับทราบทั่วกัน โดยเน้นให้กลุ่มเป้าหมายได้ทราบประโยชน์ที่จะได้รับจากศูนย์ เข้าใจหน้าที่และบทบาททั้งของตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การใช้สื่อหลาย ๆ ชนิด และเพิ่มความบ่อยครั้งของการให้ข่าวสารที่เพียงพอและชัดเจน รวมถึงการเปิดโอกาสให้มีการซักถามข้อสงสัยหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกันโดยใช้กลวิธีการจัดประชุมกลุ่ม ซึ่งเป็นแนวทางการสร้างทัศนคติที่ดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีแนวโน้มที่จะยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ แห่งใหม่มากขึ้น ส่วนศูนย์ฯ ที่มีอยู่แล้วนั้น กิจกรรมดังกล่าวเป็นการรักษาและเสริมสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อศูนย์ฯ ของกลุ่มที่ยอมรับฯ อยู่แล้ว พร้อมกันนี้ก็เป็นการสร้างความนิยมในกลุ่มที่ไม่ยอมรับฯ ซึ่งอาจทำให้กลุ่มยอมรับฯ มีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้นได้ด้วย นอกจากนี้ เมื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับนี้ไปประมวลกับผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน จะช่วยให้ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานในขอบข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือพัฒนากรสามารถมองเห็นสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาศูนย์ฯ ได้อย่างกว้างขวางและแจ่มชัดยิ่งขึ้น

แนวคิดและการปฏิบัติตนดังกล่าวข้างต้นนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานพัฒนาในทำนองเดียวกันได้ กล่าวคือ การทำงานพัฒนาใด ๆ หรือการเสนอนวัตกรรมใด ๆ กับกลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาปัจจัยการยอมรับฯ ดังกล่าวแล้ว ได้แก่ ประโยชน์ที่บุคคลคาดว่าจะได้รับ ความสามารถ เข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นของบุคคลระดับการเปิดรับสื่อเพื่อทราบข่าวเกี่ยวกับนวัตกรรมและทัศนคติที่ดีต่อนวัตกรรม ประกอบการดำเนินงานพัฒนาหรือเผยแพร่ นวัตกรรมนั้น ๆ ด้วย ซึ่งคาดว่าจะมีส่วนช่วยให้เกิดการยอมรับนวัตกรรมในอัตราที่สูงขึ้นได้

นอกจากนี้ จากการสังเกตและสัมภาษณ์ในการวิจัย พบประเด็นที่น่าสนใจบางประการสรุปได้ ๖ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. สื่อที่กลุ่มตัวอย่าง เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์ฯ เรียงตามลำดับ คือผู้ดูแลเด็ก (ผดต.) คณะกรรมการพัฒนาเด็กเล็ก (กพต.) ครู (โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ใกล้ศูนย์ฯ) พัฒนาการ สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ ข่าวสารศูนย์ฯ ที่ได้รับส่วนใหญ่ได้แก่ ข่าวการเปิดศูนย์ฯแห่งใหม่ การประกวดศูนย์ฯ จุดมุ่งหมายและความสำคัญของศูนย์ฯ การเรียกประชุมประจำเดือนและการอบรมผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น ความบ่อยครั้งของการได้รับข่าวสารเหล่านี้อยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจ

๒. กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ ๓๐ ถึง ๖๔ มีความเข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นในการพัฒนาศูนย์ฯ ผิด กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่า การเลือกคณะกรรมการพัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและการติดตามผลงานของศูนย์ฯ เป็นหน้าที่ของพัฒนากรเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่าตนเองไม่มีสิทธิ์ลงมติในการจัดตั้งหรือยกเลิกศูนย์ฯ และคิดว่าศูนย์ฯ เป็นของราชการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางคนคิดว่าการให้ข่าวสารหรือการกระจายข่าวสาร เช่น การจัดประชุม เป็นต้น ถือเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือคณะกรรมการต่าง ๆ หรือการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น ซึ่งที่ถูกต้องแล้วการคัดเลือกคณะกรรมการต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายร่วมกันตัดสินใจโดยมีพัฒนากรเป็นที่ปรึกษา กลุ่มเป้าหมายมีสิทธิในการแสดงความเห็นจัดตั้งหรือยกเลิกศูนย์ฯ ได้ และศูนย์ฯ ดังกล่าวเป็นสมบัติของประชาชนตามหลักการพัฒนาชุมชน การติดตามผลงานของศูนย์ฯ เป็นหน้าที่ร่วมกันระหว่างประชาชนกลุ่มเป้าหมาย คณะกรรมการฯ และพัฒนากร สำหรับการส่งข่าวสารต่าง ๆ นั้น ควรช่วยกันกระจายข่าวสารที่ได้รับให้ผู้อื่นที่อยู่ใกล้เคียงได้ทราบด้วย

๓. ตัวอย่างบางคนให้ความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมการสอนให้เด็กคิดเลขอย่าง เป็นทางการ เพราะ เกินความสามารถและ เป็นการ เร่งรัด เด็กเกินไป และยังคงต้องการให้มีการ เน้นด้านการศึกษามากกว่าด้านความสามัคคี ซึ่งไม่คล้อยตามหลักการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้ยัง เสนอให้มีการปรับปรุง เกี่ยวกับคุณภาพและความสามารถของผู้ดูแลเด็ก การสร้างห้องส้วมสำหรับศูนย์ฯ การคำนึงถึงคุณภาพของอาหารกลางวันของเด็ก และความพร้อม เปรียงของการประชุม (โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นกรรมการด้วย) รวมถึงการแจ้งข่าวสารการประชุมด้วย

๔. กลุ่มผู้ยอมรับที่ไปประชุมเป็นบางครั้งกับที่ไม่ไปเลย จำนวน ๓๒ รายหรือร้อยละ ๕๔.๓ มีความเห็นว่า การจัดประชุมทุกเดือนบ่อยเกินไปและอาจไม่มีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงในช่วงระยะสั้นๆ จึงเสนอให้จัดประชุมประมาณ ๒-๓ เดือนต่อครั้ง

๕. ตัวอย่างที่ประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีบุตรอายุต่ำกว่า ๓ ปี มีความต้องการ "บริการ" สำหรับดูแลเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี โดยเฉพาะเด็กทารกอายุ ๑ ปี เนื่องจากปัญหาไม่มีเวลาดูแลบุตรในช่วงที่ตนเองออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน

๖. ลักษณะการตั้งบ้านเรือนของกลุ่มตัวอย่างบางครอบครัว เป็นอุปสรรคต่อการยอมรับฯ กล่าวคือ ตัวอย่างที่ไม่ยอมรับการจัดตั้งศูนย์ฯ หลายครอบครัว ตั้งบ้านเรือนริมคลองส่งน้ำด้านที่ไม่มีถนนตัดผ่าน การคมนาคมต้องใช้เรือหรือแพข้ามฟาก ทำให้ไม่สะดวกรวดเร็วเท่าที่ควร อีกทั้งไม่ปลอดภัยกับการเดินทางไปโรงเรียนของเด็กเล็ก ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะ

แบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโครงการที่เกี่ยวข้อง
๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโครงการที่เกี่ยวข้อง

จากสรุปผลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการทดสอบสมมติฐานและประเด็นที่นำเสนอใจดังกล่าวแล้ว สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตการวิจัยอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โครงการศูนย์ฯ ในอนาคตและโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

๑.๑ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีตัวอย่างการวิจัยจำนวนไม่น้อย เข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่น ในการพัฒนาศูนย์ฯ ไม่ถูกต้อง จึงควรจะได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เข้าใจหลักการพัฒนาและสามารถระบุและแสดงบทบาทตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง อันจักเป็นแนวหนึ่งในการนำไปสู่ความสำเร็จของกิจกรรมพัฒนาได้

๑.๒ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยต่าง ๆ คือประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายคาดว่าจะได้รับ ความสามารถเข้าใจบทบาทตนเองและผู้อื่นของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาศูนย์ฯ ระดับ การเปิดรับสื่อเพื่อทราบข่าวศูนย์ฯ และทัศนคติที่ดีต่อศูนย์ฯ กับการยอมรับมีความสัมพันธ์กัน รวมถึง การประชุมกลุ่มที่ให้ผลดีต่อการยอมรับศูนย์ฯ ด้วย ดังนั้นการให้ข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์ฯ แก่กลุ่มเป้าหมาย ที่ยอมรับและไม่ยอมรับฯ ควร เน้นรายละเอียดข่าวสารของปัจจัยดังกล่าว อาทิเช่น เน้นคุณประโยชน์ ของการนำเด็กมาเข้าศูนย์ฯ เป็นต้น รวมถึงการเพิ่มความถี่และชนิดของสื่อที่ใช้ด้วย เพื่อรักษาความ นิยมของกลุ่มยอมรับฯ และเพิ่มจำนวนสมาชิกใหม่ของกลุ่มยอมรับฯ นั้นเอง และแนวคิดนี้สามารถ นำไปประยุกต์ใช้กับโครงการอื่นในทำนองเดียวกันได้

๑.๓ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มยอมรับมีความเห็นว่า การประชุมศูนย์ฯ ประจำเดือนนั้นบ่อยเกินไป ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรได้ร่วมกัน ประชุม เพื่อพิจารณาทบทวนในเรื่อง ของการจัดการประชุม รวมถึง เรื่องความถี่ของการจัดประชุมและกำหนดสาระการประชุมให้มีความ เหมาะสมกับสภาพการของกลุ่มสมาชิกมากยิ่งขึ้น

๑.๔ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ค่อยได้รับข่าวสาร เกี่ยวกับศูนย์ฯ เช่น ไม่รู้จักกองทุนสงเคราะห์เด็ก เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ทั้งในด้านจำนวนสื่อ ปริมาณและความถี่ในการแพร่กระจายข่าวสาร เพื่อ การกระจายของข่าวสารและเพิ่มโอกาสการรับข่าวสารของกลุ่มเป้าหมายด้วย

๑.๕ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูความรู้ และความชำนาญของผู้ดูแลเด็ก นอกเหนือไปจากการอบรม เมื่อเริ่มเข้าทำงานด้วย

๑.๖ ควรขยายโครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กในศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมทุกศูนย์ เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของเด็ก

๑.๗ จากการวิจัยพบว่า ตัวอย่างที่มีบุตรอายุ ๐-๓ ปี และประกอบอาชีพในโรงงาน อุตสาหกรรม ส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่มีผู้ดูแลเด็กในช่วง เวลาที่ตนเองต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ซึ่ง เป็น ประเด็นน่าสนใจที่หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือ เกี่ยวข้องควรจะได้มีการศึกษาและวิจัยขนาดและ แนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วย เพื่อให้เด็ก ๆ มีความต่อเนื่องในการพัฒนาตามวัยต่อไปได้

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่ง เสริม (Factor Analysis of Source Credibility) เพื่อให้การกำหนดหรือเลือกองค์ประกอบของความน่าเชื่อถือมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นกับสภาพการวิจัยครั้งต่อไป และมีความเหมาะสมต่อระบบสังคมไทยในการเลือกใช้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไป

๒.๒ การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการยอมรับครั้งต่อไปควรพิจารณาปัจจัยเกี่ยวกับความพร้อมและโอกาสในการเลือกด้วย ได้แก่ การคมนาคมสะดวกและปลอดภัยสำหรับเด็ก เกมที่อายุของเด็กที่บิดา มารดาและผู้ปกครองเห็นสมควรส่งเด็กไปศูนย์ฯได้ และการมีหน่วยบริการของเอกชนนอกท้องถิ่น เป็นต้น

๒.๓ ควรศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยการยอมรับศูนย์ฯ โดยใช้สถิติวิเคราะห์แบบ Partial Correlation และ Multiple Regression เพื่ออธิบายลำดับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ศึกษา เพื่อทราบปัจจัยที่ควรได้รับการพิจารณาให้ความสำคัญประกอบการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์ฯ แห่งใหม่

๒.๔ ควรจะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของกลุ่ม (Group Participation) ในแง่ของการยอมรับหรือพัฒนากิจกรรมใด ๆ เพื่อทราบแนวคิดและพฤติกรรมของกลุ่มประกอบการวางแผนและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาใด ๆ รวมถึงการประชาสัมพันธ์และการให้ข่าวสารด้วย